

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра філософії та суспільних наук

СИЛАБУС

ТЕХНОЛОГІЇ ЕФЕКТИВНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Вибіркова компонента

освітньо-професійна програма
рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
форма навчання
курс та семестр вивчення навчальної
дисципліни

Громадське здоров'я
другий (магістерський)
22 «Охорона здоров'я»
229 «Громадське здоров'я»
магістр громадського здоров'я
заочна
II курс, 4 семестр

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Каюн Вікторія Олександрівна, кандидат історичних наук, старший викладач
Профайл викладача (викладачів)	https://philosophy.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	095 203 86 19
E-mail:	v.kaiun@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://philosophy.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин - 3,0 кредитів ЄКТС/ 90 годин, із них:

Лекції (год.) – 0;

Практичні заняття (год.) – 12;

Консультації (год.) – 6;

Самостійна робота (год.) – 72;

Вид контролю – залік

Політика навчальної дисципліни

Вибіркова компонента «Технології ефективних комунікацій» розроблена кафедрою філософії та суспільних наук, спираючись на положення нормативно-правової бази з регулювання освітньої діяльності університету та законодавства у сфері вищої освіти. Політика дисципліни спрямована на розвиток налагоджувати ефективне спілкування та доброзичливі стосунки у колективі, на цілеспрямовану взаємодію яка орієнтована на розуміння співрозмовника, а її засоби сприяють встановленню та розвитку контактів, також вміння презентувати результати своєї діяльності, вміння працювати у команді та індивідуально, вміння приймати виважені рішення та делегувати відповідальність, орієнтування на вирішення проблем, креативність та гнучкість у процесі їх аналізу.

Вивчення освітньої компоненти «Технології ефективних комунікацій» організовано відповідно до Положення про організацію освітнього процесу (https://www.pdmu.edu.ua/storage/departmentnpr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf) та Положення про заочну форму навчання в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/departmentnpr/docs_links/WeJ0sIF5sNCQxrNiLq5ejrhp3V3Eb3OT6hixfJL8.pdf). Положення зумовлюють організацію освітнього процесу шляхом поєднання очної форми навчання

під час сесій і самостійного оволодіння навчальним матеріалом під керівництвом викладача у вигляді консультацій з використанням технологій дистанційного навчання.

Під час проведення настановчої сесії викладач знайомить студентів з основними завданнями освітньої компоненти, пояснює систему оцінювання навчальних досягнень, оприлюднює форми і методи контролю, відбувається отримання бази знань, навчальної літератури та її вивчення, проведення лекцій, семінарських занять.

Консультації можуть проводитися у формі відповідей на запитання, дискусій, круглих столів з використанням платформ Zoom.

Під час практичних занять створюється творчий простір для розвитку правової культури здобувачів освіти, їх світогляду, вміння висловлювати та обґрунтовувати власну думку, добре орієнтуватися в сучасних питаннях правового забезпечення і наукового пізнання. На заняттях обов'язковим є дотримання правил роботи у групі, шанобливе ставлення до поглядів колег, налаштованість на дружню співпрацю та взаємодопомогу, роботу в команді. Вітаються прояви творчості, креативності та індивідуальний підхід. Відповідь здобувача освіти повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), відсутність ознак повторюваності та плагіату, посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей та інших вимог, визначених «Кодексом академічної доброчесності Полтавського державного медичного університету» (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departmentnpr/normativni-dokumenti>).

При оцінюванні результатів навчання враховується активність роботи на заняттях, теоретична підготовка, виконання індивідуальних завдань та завдань для самостійної роботи.

Результати навчальних досягнень здобувачів під час навчальної сесії оцінюються у порядку, встановленому «Положенням про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті».

Результати навчальних досягнень здобувачів під час міжсесійного періоду визначаються автоматично у вигляді «склав / не склав» і є обов'язковою умовою для допуску до підсумкового контролю.

Заняття, пропущені здобувачами освіти у період сесій, підлягають обов'язковому відпрацюванню.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Вибіркова компонента «Технології ефективних комунікацій» розглядає основи професійної комунікації та сприяє формуванню комунікаційних компетенцій у здобувачів вищої освіти, що допоможе набути їм необхідних знань і навичок та підвищити цінність на ринку праці. Аби випускники закладу вищої освіти могли скористатися можливостями кар'єрного зростання та були конкурентоспроможними, володіли високим ступенем гнучкості та групової орієнтації, їм потрібні широкі

додаткові навички, які не завжди здобувачі освіти можуть отримати під час вивчення основних фахових дисциплін.

Розвиток комунікативних навичок майбутнього фахівця в навчальному курсі подано як складний поетапний процес, пов'язаний із формуванням і удосконаленням важливих особистісно-професійних якостей та індивідуально-особистісними, діяльними і соціокультурними перетвореннями, вибором моделей поведінки, розкриттям творчого потенціалу особистості, самовдосконаленням.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни(міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити вибіркової компоненти «Технології ефективних комунікацій» базується на основі здобутих знань з «Англійської мови професійного спрямування», «Інформатизація та комунікація в громадському здоров'ї», «Організація охорони здоров'я».

Постреквізити вибіркової компоненти «Технології ефективних комунікацій» предметно інтегрується з опануванням дисциплін циклу професійної підготовки.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

– **метою** вивчення освітньої компоненти «Технології ефективних комунікацій» є формування системи знань з ефективної комунікації, дослідження конкретних форм і засобів комунікації в сучасних умовах, розуміння особливостей вербальної та невербальної комунікації, її різновидів, знання особливостей комунікативного середовища, каналів, аудиторій та принципів комунікації, їх засвоєння відповідно до освітніх та суспільних запитів, потреб споживачів медичних послуг і закладів охорони здоров'я, сприяння особистісному розвитку, ознайомлення з основними поняттями та теоретичними принципами професійної комунікації;

– **основними завданнями** вивчення дисципліни є:

✓ формування базових компетентностей в побудові комунікативних кампаній, вивчення засад ефективної комунікації як науки про мовний вплив;

✓ мати уявлення про типи комунікації, комунікаційний процес, інформаційний обмін в комунікативних системах;

✓ розвиток комунікативних навичок, підготовки і проведення публічних виступів, методів підготовки до переговорів;

✓ практичне оволодіння вербальними і невербальними засобами ефективної комунікації, застосування комунікативних технологій.

✓ навчити формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб;

✓ надати та удосконалити знання і вміння із теоретико- методологічних, управлінських та інших питань особистісного розвитку;

✓ ознайомити з прийомами та методами ефективної комунікативної взаємодії;

✓ надати рівні можливості для формування індивідуальної траєкторії

особистісного розвитку;

✓ сформувати чітке уявлення про тенденції особистісного та професійного розвитку сучасного фахівця галузі охорони здоров'я;

✓ навчити застосовувати отримані знання в подальшій освітній і професійній діяльності.

Дисципліна сприяє формуванню інтегральної компетентності:

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі громадського здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- значення комунікації для освітньої і професійної діяльності та повсякденного життя;

- ефективні прийоми спілкування;
- особливості міжособистісних комунікацій;
- правила комунікації з ветеранами/ветеранками;
- поняття, види і функції комунікації в малих групах;
- особливості масової комунікації;
- комунікаційні технології в професійній діяльності.

вміти:

- володіти базовими елементами комунікації;

- застосовувати правила вербальної і невербальної комунікації в професійній діяльності;

- за допомогою соціальних мереж формувати успішну репутацію;

- налагоджувати комунікацію в сучасному інформаційному суспільстві;

- ефективно використовувати ЗМІ та медіаконтент відповідно до власних цілей і потреб;

- формувати комунікаційну стратегію закладу охорони здоров'я;
- за допомогою інструментів успішної комунікації створювати особистий бренд.

Тематичний план практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Тема 1: Комунікації як наука. Головні компоненти комунікаційного процесу.	2
	1. Предмет комунікації. Поняття про комунікативну	

	<p>компетентність (КП).</p> <p>2. Комунікативний процес: сутність, структура.</p> <p>3. Базові елементи комунікації: адресант, адресат, повідомлення, канал комунікації, інформаційний (комунікативний) шум, фільтри, зворотний зв'язок (зворотна інформація).</p> <p>4. Засоби комунікації (коди): засоби мовної системи, паралінгвістичні засоби, компоненти інших семіотичних систем.</p>	
2.	<p>Тема 4: Види комунікації: вербальна комунікація, невербальна комунікація.</p> <p>1.Поняття та основні ознаки вербального спілкування.</p> <p>2. Види та форми мови.</p> <p>3. Слухання.</p> <p>4. Особливості сприймання і розуміння людини людиною під час вербального спілкування.</p> <p>5. Невербальна комунікація та її особливості.</p> <p>6. Кінесичні особливості невербального спілкування (жести, пози, міміка).</p> <p>7. Проксемічні особливості невербального спілкування. Дистанція та особиста територія людини.</p> <p>8. Розвиток навичок ефективних комунікацій: публічні виступи, самопрезентація.</p>	2
3.	<p>Тема 5: Міжособистісні комунікації.</p> <p>1.Поняття про міжособистісну комунікацію.</p> <p>2. Почуття та емоції як комунікативні дії.</p> <p>3. Комунікація як інструмент побудови репутації.</p> <p>4. Асертивна комунікація.</p> <p>5. Як спілкуватися з токсичними людьми.</p> <p>6. Правила успішної комунікації з ветеранами/ветеранками.</p>	2
4.	<p>Тема 6. Комунікація в малих групах.</p> <p>1.Поняття, види і функції комунікації в малих групах.</p> <p>2.Структура і динаміка комунікації в малих групах.</p> <p>3. Прагматика комунікації в малих групах.</p> <p>4. Культура комунікації в малих групах.</p> <p>5. Феномен соціальних мереж.</p>	2
5.	<p>Тема 7. Масова комунікація.</p> <p>1.Поняття масової комунікації.</p> <p>2. Структура і функції масової комунікації.</p> <p>3.Ефективність масової комунікації.</p> <p>4.Проблеми масовокомунікативних процесів в сучасному інформаційному суспільстві.</p> <p>5. Психологічні засади та ключові принципи медіаграмотності.</p>	2

6.	Тема 8. Комунікаційні технології в професійній діяльності. 1. Комунікація у професійній діяльності лікаря. Лікар і пацієнт: особливості взаємодії. 2. Ефективні комунікації закладів охорони здоров'я. 3. Комунікаційна стратегія закладу охорони здоров'я. 3. Розроблення та реалізація комунікаційної кампанії. 4. Внутрішні комунікації: як перетворити персонал на команду.	2
	Разом	12

Консультації

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Консультації за темами самостійної роботи:	6
	Структурні моделі комунікації.	
2.	1. Лінійні моделі комунікації (Г. Лассвелл, К.-Е. Шеннон, Р. Якобсон, Ю. Лотман). 2. Інтеракційні моделі комунікації (М. Бахтін, Р. Варт, Г. Шпет). 3. Трансакційні моделі комунікації (В.Шрамм, М.Мескон, Т.Ньюком, С.Бейкер, Ф.Денес).	2
	Структурні моделі комунікації.	
3.	1. Моделі масової комунікації (лідери громадської думки, пропагандистські моделі, «спіраль мовчання»). 2. Прикладні моделі комунікації (релігійна комунікація, ділова, іміджева, психоаналіз і психотерапія, рекламна комунікація).	2
	Комунікаційні бар'єри та комунікативні девіації.	
4.	1. Труднощі спілкування. 2. Бар'єри у спілкуванні. 3. Цензура як знаряддя комунікативного насильства. 4. Поняття про медіаосвіту. 5. Сутність і природа комунікативних невдач (девіацій).	2
	Разом	6

Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних занять	24
2.	Підготовка до консультацій	18
3.	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять (перелік із зазначенням основних питань, що повинні бути вивчені):	30
3.1.	Тема 1: Комунікації як наука. Головні компоненти комунікаційного процесу. Загальна характеристика базових елементів комунікації.	2

	Ключові компоненти семіотичних систем.	
3.2.	Тема 2. Структурні моделі комунікації. Лінійні моделі комунікації (Г. Лассвелл, К.-Е. Шеннон, Р. Якобсон, Ю. Лотман). Інтеракційні моделі комунікації (М. Бахтін, Р. Варт, Г. Шпет). Трансакційні моделі комунікації (В.Шрамм, М.Мескон, Т.Ньюком, С.Бейкер, Ф.Денес).	4
3.3.	Тема 3. Комунікаційні бар'єри та комунікативні девіації. Труднощі спілкування. Бар'єри у спілкуванні. Цензура як знаряддя комунікативного насильства.	4
3.4.	Тема 4. Види комунікації: вербальна комунікація, невербальна комунікація. Моделі масової комунікації (лідери громадської думки, пропагандистські моделі, «спіраль мовчання») Прикладні моделі комунікації (релігійна комунікація, ділова, іміджева, психоаналіз і психотерапія, рекламна комунікація).	4
3.5.	Тема 5. Міжособистісні комунікації. Комунікаційні інструменти у формуванні професійної репутації. Сутність і природа комунікативних невдач (девіацій).	4
3.6.	Тема 6. Комунікація в малих групах. Фактори, що впливають на комунікацію в малих групах. Партнерство в комунікаціях.	4
3.7.	Тема 7. Масова комунікація. Поняття про медіаосвіту. Формування медіакультури.	4
3.8.	Тема 8. Комунікаційні технології в професійній діяльності. Репутаційний менеджмент (управління репутацією). Репутація закладу охорони здоров'я. Управління репутацією в інтернеті.	4
	Разом	72

Індивідуальні завдання передбачають написання есе, тез, виступів для участі на конференціях, круглих столах з актуальних питань ефективної комунікації в сфері охорони здоров'я. Рекомендації щодо виконання індивідуальних завдань та критерії оцінювання надаються викладачем. **Враховуючи академічні свободи, теми обираються самостійно, корелюються з тематикою занять і узгоджуються з викладачем.**

Нагадуємо: Ваші роботи підлягатимуть перевірці на відсутність плагіату відповідно до Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету
<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenty>

Перелік теоретичних питань для самоконтролю

1. Предмет комунікації. Поняття про комунікативну компетентність (КП).
2. Комунікативний процес: сутність, структура.
3. Базові елементи комунікації: адресант, адресат, повідомлення, канал комунікації, інформаційний (комунікативний) шум, фільтри, зворотний зв'язок (зворотна інформація).
4. Засоби комунікації (коди): засоби мовної системи, паралінгвістичні засоби, компоненти інших семіотичних систем.
5. Лінійні моделі комунікації (Г. Лассвелл, К.-Е. Шеннон, Р. Якобсон, Ю. Лотман).
6. Інтеракційні моделі комунікації (М. Бахтін, Р. Варт, Г. Шпет).
7. Трансакційні моделі комунікації (В.Шрамм, М.Мескон, Т.Ньюком, С.Бейкер, Ф.Денес).
8. Моделі масової комунікації (лідери громадської думки, пропагандистські моделі, «спіраль мовчання»).
9. Прикладні моделі комунікації (релігійна комунікація, ділова, іміджева, психоаналіз і психотерапія, рекламна комунікація).
10. Труднощі спілкування.
11. Бар'єри у спілкуванні.
12. Мовленнєвий етикет.
13. Цензура як знаряддя комунікативного насильства.
14. Поняття про медіаосвіту.
15. Сутність і природа комунікативних невдач (девіацій).
16. Поняття та основні ознаки вербального спілкування.
17. Види та форми мови.
18. Слухання.
19. Особливості сприймання і розуміння людини людиною під час вербального спілкування.
20. Невербальна комунікація та її особливості.
21. Кінесичні особливості невербального спілкування (жести, пози, міміка).
22. Проксемічні особливості невербального спілкування. Дистанція та особиста територія людини.
23. Розвиток навичок ефективних комунікацій: публічні виступи, самопрезентація.
24. Поняття про міжособистісну комунікацію.
25. Почуття та емоції як комунікативні дії.
26. Комунікація як інструмент побудови репутації.
27. Асертивна комунікація.
28. Як спілкуватися з токсичними людьми.
29. Правила успішної комунікації з ветеранами/ветеранками.
30. Поняття, види і функції комунікації в малих групах.
31. Структура і динаміка комунікації в малих групах.
32. Прагматика комунікації в малих групах.
33. Культура комунікації в малих групах.
34. Феномен соціальних мереж.

35. Поняття масової комунікації.
36. Структура і функції масової комунікації.
37. Ефективність масової комунікації.
38. Проблеми масовокомунікативних процесів в сучасному інформаційному суспільстві.
39. Психологічні засади та ключові принципи медіаграмотності.
40. Комунікація у професійній діяльності лікаря.
41. Лікар і пацієнт: особливості взаємодії.
42. Ефективні комунікації закладів охорони здоров'я.
43. Комунікаційна стратегія закладу охорони здоров'я.
44. Розроблення та реалізація комунікаційної кампанії.
45. Внутрішні комунікації: як перетворити персонал на команду.

Методи навчання

У процесі проведення практичних занять використовуються такі методи активного навчання:

1) *проблемний метод навчання*, який націлений на формування у студентів здатностей до діалогу, вміння відстоювати свою власну думку;

2) *бесіда*, яка спонукає студентів міркувати, аналізувати та відтворювати раніше отримані знання;

3) *«мікрофон»*, який дає можливість кожному студенту швидко, по черзі, дати відповідь на запитання чи висловити свою думку;

4) метод навчання *«мозковий штурм»*, який спонукає студентів проявити уяву і творчість, допомагає знайти кілька рішень з означеної теми шляхом вільного вираження думок тощо.

Форми і методи контролю

- вхідний контроль (визначення готовності здобувачів вищої освіти до засвоєння дисципліни);

- поточний контроль (оцінювання якості засвоєння матеріалу окремих тем).

Ці види контролю здійснюються у формі усного опитування, тестових завдань, самоконтролю тощо.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік

Методичне забезпечення

✓ Силабус навчальної дисципліни;

✓ Електронні матеріали (ситуативні задачі, кейси).

Рекомендована література

Базова

1. Абетка візуальної грамотності / Баликін І., Волошенюк О., Чорний О., Федченко О. / За редакцією Волошенюк О., Іванова В., Євтушенко Р. — Київ: АУП, ЦВП, 2019. – 80 с.

2. Богомаз К. Ю. Соціальні комунікації в управлінні : навч. посіб. Кам'янське : ДДТУ, 2019. 190 с.
3. Гудзь О. Є., Маковецька І. М. Комунікаційний менеджмент: навчальний посібник . Львів: «Галицька видавнича спілка», 2021. – 224 с.3.2.3. Комунікативний менеджмент: навчально-методичний посібник. Кам'янецьПодільський, 2020. – 112 с.
4. Ефективні комунікації закладів охорони здоров'я/ В.Біруля, М.Дадінова, З.Казанжи, Г.Почтаренко, М.Решетняк, К.Щавинська, 2019.
[URL:https://moz.gov.ua/uploads/ckeditor/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97/Comms_textbook_final_web.pdf](https://moz.gov.ua/uploads/ckeditor/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97/Comms_textbook_final_web.pdf)
5. Освітні практики із запобігання інфодемії, або як не ізолюватися від правди. Навчальний посібник / За редакцією Волошенюк О., Євтушенко Р., Іванова В., Кулакова А. — Київ: АУП, Інтерньюз-Україна, ЦВП, 2020. – 68 с.

Допоміжна

1. Ефективні комунікації. Практичні рекомендації для секретаріатів комітетів Верховної Ради України./ І.Тітаренко, А.Хачатурова, В.Фоменко, М.Комар, А.Гнидюк, О.Євстігнєєва. – Київ, 2020. – 128 с.
2. Комунікаційні технології : конспект лекцій / уклад. О. В. Шибаніна, С. І. Тищенко, І. І. Хилько, В. О. Крайній. Миколаїв : МНАУ, 2021. 70 с.
3. Наварро Дж. Словник мови тіла. Секрети невербальної комунікації/ Джо Наварро.- К.: Vivat, 2021.- 192 с.
4. Основи стратегічних комунікацій: Конспект лекцій /укладач: О.Л. Тодорова. «Одеська політехніка». 2022. 112 с.
5. Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця : монографія / [В. Азарова та ін. ; за заг. ред. Л. Компанцевої]. Київ : НА СБУ, 2021. 500 с. https://academy.ssu.gov.ua/uploads/p_157_93159068.pdf
6. Стратегічні комунікації для безпекових і державних інституцій : практичний посібник / Л. Компанцева, О. Заруба, С. Череватий, О. Акульшин. Київ: ТОВ «ВІСТКА», 2022. 278 с.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційні бюлетені ВООЗ – Гендер. Режим доступу:<https://www.who.int/ru/news-room/fact-sheets/detail/gender>
2. Портал «Медіаосвіта та медіаграмотність» Академії Української Преси . Режим доступу: <https://www.aup.com.ua/mediaosv/portal-mediaosvita-ta-mediagramotnist/#>
3. TOGETHER. Європейський простір. Режим доступу: <https://euprostitir.org.ua/practices/132954>
4. Електронна бібліотека ВООКВОООН. Режим доступу: <https://bookboon.com/>
5. Психологічна бібліотека Київського фонду сприяння розвитку психологічної культури. Режим доступу:<http://psylib.org.ua/books/index.htm>

Розробник:
кандидат історичних наук

Вікторія КАЮН